

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 kor.
 Helyben készleten tartva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 kor.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 kor.

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 31.

A horvát bojkott.

(K. O.) Horvát testvéreink most gazdasági téren folytatják az izellenkedést, melyet politikai téren kezdtek. Mintegy bebizonyítani akarván, hogy igenis igazuk van azoknak, kik a koalíció létrejötte óta hangoztatták, hogy a horvátok testvéri felbuzdulása csak képmutatás. A magyar koalíció szintén politikával ölelte magához a horvátokat. És mindenki azt hitte, hogy végre elérkezett az idő, hogy magyar és horvát egymást megértse. Csúszottunk. A horvátok a magyar nyelv érvényesülését obstruálták meg, holott nyelvi szempontból is oly engedékenyek kaptak, mely a méltányosságot teljesen kielégíthette.

Ne kutassuk, hogy horvát testvéreink kinek állnak köztük. A szlovákoknak, avagy a németeknek ültek-e fel. Mindez mellékes, mert a horvátok birjanak annyi politikai érettséggel, mely megövi a horvát népet a politikai fenegyerekeskedéstől. És amire most határozták el magukat, az éppen minden képzefület felülmúl. Gazdasági harcot indítanak Magyarországgal ellen.

A károlyvárosi kereskedők akciójához hivatalos testületek is csatlakoznak és így el lehetünk rá készülve, hogy Horvátországban a magyar árus zárt ajtókra fog találni. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület meghívja a horvát gazdasági egyesületet, hogy a gazdasági egyesületeknek Pécsen tartandó kongresszusán részt vegyen. A horvát gazdasági egyesület a meghívást kereken visszautasítja, mivel neki semmi köze Magyarországhoz.

Még Pejacsevits bán kormányzása idejében, de már a horvát obstrukció alatt Rojics osztályfőnök kiutasítja a magyar feliratu irkákat és a magyar tanácskönyveket.

Ezeket az eseményeket egymás mellé állítva, nem kell animozitás hozzá, ha azt mondjuk, hogy ez a bojkott mozgalom a magyar türelem fonálát kettévágja. Bizonyára a horvátok sem ringatják magukat abban a hitben, hogy a bojkottmozgalom Magyarországnak gazdasági károkat fog okozni. A horvát kereskedők eddig is Bécsben és Ausztriában vásároltak. Bizonyára ellenszemből és nem kereskedői számlásból. Budapestet ellenségének, Bécsen barátjának látja. A horvát iljak Bécsbe járnak tanulni és az a pár horvát deák, mely a budapesti

egyelemre jár, bizonyos fölényes magaviseletet tanusít itt, mintegy éreztetni akarván azt, hogy Budapest megtisztelve érezheti magát az által, hogy egyáltalában idejönnek. Mikor egy horvát ember azt mondja odahaza, hiszen ezek a magyarok nem is olyan rossz emberek, ebben a mondásban bennfoglaltatik a horvát ellenszenv és dől. Ezeknek a soroknak az írója huzamosabb ideig tartózkodott Horvátországban. Tapasztalta a megnyilatkozó gyűlölséget a magyarok iránt és az okát a nagyszlav hóbortban és az osztrák izgatásban látja.

Ha Horvátország a maga lábán járna, akkor jövendő boldogulását sem a Nagyhorvátországban, sem a Nagy-Ausztriában nem keresné, hanem a Magyarországgal való jó viszonyban. Erre utalják a történelmi tradíciók és a jelen. A jó viszony ápolása a két nemzet között a mi álláspontunk is. Mindaddig azonban, míg politikai kalandorok nevetséges hadjáratokba ugratják bele a horvátokat, a legszigorubb rendszabályok is indokoltak. Supiloéknak nincs becsületök sem Dalmáciában, sem Ausztriában. Remélhetőleg a horvátok is kiábrándulnak. A gazdasági bojkott legalább igen alkalmas erre.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A kaland.

Irta: Jean Madeline.

Alig foglalta el Lacossade Pont-sur-Indre város prefekturáján tanácsosi állását, máris unatkozott. Hivatalársai kivétel nélkül öreg urak voltak, kiknek kopott ruhái hosszú és haladás nélküli szolgálatról tanuskodtak s kiket az egyhangú kisvárosi élet sivar kávéházi szórakozásokra, vagy ártatlan, együgyű kedvtelésekre kárhözvontott.

Lacossade e csendes zúgót bőrtönnel nevezte.

Ereiben az ifjúság és az életkedv pezsgett, zajos társaság, regényes ismerkedés után vágyott, amely bonyolult helyzetbe sodorja, hogy a kibontakozás annál szórakozottabb legyen.

Alig fogyasztotta el a »Nagy harang« füstös éttermében az örökös borjuszeletből álló ebédjét, távozott s késő estig az utcán bolyongott azon reményben, hogy egy érdekes kaland ki-zökkenti respedéséből.

A kalandhajászás terén csodás leleménnyel dicsekedett. Volt egy biztos módszere: köszönt minden ismeretlen nőnek, kiről

sejtette, hogy nem baragszik meg érte. A köszöntéseket először csodálkozva fogadták, gyakori ismétlések után barátságosan, végül mosolyogva viszonzták; az ekként kötött ismeretségek sok üres óráját fűszerezték meg.

De Pont-sur-Indre városában e módszert sikertelenül alkalmazta. E mogyorva kis fészékben minden Dante szavaira emlékeztette: »Hagyjátok kívül a reményt, kik ide beléptek.«

Egy este, amikor a sikertelenségtől csüggedten sétált a főutcán, melynek lámpái a vidéki sötétség ellen hiába küzdöttek, egy karcu izlésesen öltözött nő surrant el mellette. Szoknyáját kecses emeléssel óvta az utca porától, járása a kisvárosi asszonyoktól elütően könnyed s előkelő volt.

Lacossade azonnal követte. A nő hol eltűnt hol felbukkant a szürkületben, a kalandra szomjas fiatal ember mindenütt nyomában. Hosszu hajszá után végre közelébe jutott s felhevült arccal, elszántan fogott az ostromhoz. De alig hajolt a prémgallérral védett rózsás fülhöz udvarias szavakra nyíló ajka, legott ijedten hőkent vissza:

— A prefektus felesége!

Isten óvta, hogy meg nem szólította a főnöke nejét, a hü hitvest, gondos anyát, kinek leányos karcuságát kegyesen megőrizte ugyan

az idő, de ifjúsága rózsáit elhervasztotta arcán. Egyszóval a prefektusné kor, állása, erényessége egyformán tiltakozhattak az ilyen léha szórakozás ellen.

— Jaj nekem, ha megismert! — sópánkodott Lacossade magában, mialatt gyorsan visszavonult a küzdőtérrel. — Ó nagyságát joggal felháborította merészségem. Lásd gonosz fiu, hova nem juttat rossz szokásod, — korholta busan önmagát.

Eppen azon estén whist partira hívta meg főnöke.

Először valami ürügyön gondolkodott, amivel kimentheti eimaradását, de a küzdés és izgalom után sovárgó lelke csakhamar győzött gyávaságán s a jelzett időben elfogulatlanul lépett be a prefektusék szalonjába.

— Nem ismert meg! — gondolta megkonnyebbult, mikor az asszony szívélyesen nyújtotta felé kezét s a teáscsészéjével mellé telepedve, élénk beszélgetésbe mélyedtek. Társalogtak politikai dolgokról, hivatalos ügyekről, panaszkodtak a társadalmi élet pangása fölött és gáncsolták a kis város unalmas szórakozásait.

— Ah, ön nem is sejtí, milyen kalandom volt mai — fordult élénken a prefektusné La-

**Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
 borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.**

Politikai hírek.

A kvóta. A hivatalos lap mai száma közli a királyi kéziratot, amely a magyarországi kvótát december 31-ig rendeleti uton állapítja meg, fentartva és ez évre meghosszabbítva az eddigi arányt. A kézirat így hangzik:

Kedves dr Wekerle! Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságoknak és országoknak törvényes képviselői közt, arra az arányra nézve, amelyben a közös ügyek költségeihez járulni tartoznak, az 1867. évi XII. törvénycikk 19., 20. és 21. §-ai (az 1867-ik évi december hó 21-én kelt ausztriai törvény 3. §-a R. G. Bl. 146. szám) értelmében létesítendő egyezmény nem jött létre, a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arányt az idézett törvénycikk 21-ik §-a (az idézett törvény 3 ik §-a) alapján az 1907. évi július hó 1-től ugyanazon évi december hó 31-ig terjedő félév tartamára való érvénynyel akkép állapítom meg, hogy a közös ügyek költségeiből levonva azokból előzetesen az 1872. évi IV. törvénycikk értelmében a magyar államkincstár terhére eső 2 százalékat — magyar korona országai 33¹/₁₀%-ot, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pedig 66¹/₁₀%-ot viseljenek.

Utasítom Önt, hogy ezt köztudomásra hozza.

Kelt Ischlben, 1907. évi július hó 28-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Wekerle Budapesten. Fővárosi tudósítónk jelenti: Wekerle miniszterelnök ma reggel fia társaságában visszaérkezett a fővárosba. Megérkezése után a miniszterelnök

először a miniszterelnökségi palotába hajtatott, ahol dolgozó szobájába vonult vissza és jelentést tétetett magának több folyó ügyről. Ezután átment a pénzügyminiszteriumba és délig dolgozott.

A miniszterelnök augusztus hó 20-ig marad a fővárosban, bevárja itt a király születése napját és Szent István király ünnepét, azután chlopodiai birtokára utazik Temes megyébe. Augusztus hónap első három hetét tehát a fővárosban tölti állandóan Wekerle és csupán esténként megy ki Dánosra. A miniszterelnöknek fővárosban létét ez időre az teszi szükségessé, hogy miniszter társai közül senki sincsen Budapesten. Chlopodiai birtokán tíz napot fog tölteni Wekerle. Szeptember 4-én aztán újból visszatér majd a fővárosba, mikor újra a kiegyezéssel lesz elfoglalva.

Kristóffy Ischlben. A levitézlett darabantok aknamunkája, ugylátszik, nem szünetel. Mint a Budapesti Hírlap értesül, Kristóffy József, a törvénytelen kormány hirhede belügyminisztere, két nap óta Ischlben van. Kristóffy a legnagyobb titokban Fejérváry Géza báró hívására politikai ügyben ment Ischlbe.

Jól értesült információ szerint Fejérváry Géza báró és hívei nemcsak az alkotmánybiztosítók és a belügyminiszter javaslatba hozott közigazgatási tervezete ellen folytatnak aknamunkát, hanem már sokat emlegetett »radikális párt« megszervezésén is török az eszüket.

A főcsahos ebben is Kristóffy volna, közvetlen segítőtársa pedig nyugalmazott államtitkárja: Kaffka László, aki máris ugy szerepel némely helyen, mint a »radikális párt« elnöke.

Ezen »radikális párt« érdekében tartózkodik állítólag Kristóffy Ischlben s Fejérváry társaságában ugy erre a célra, valamint a darabant-kormányának már régóta vajudó igazolási akciójára kér támogatást.

Néppárti gyűlés. A regőcsei kerület néppárti polgárai. Csátalján f. évi augusztus hó 4-én, vasárnap d. u. fél 4 órakor a templom előtti téren néppárti népgyűlést tartanak a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó, tartja: Adamovich István orsz. képviselő. A néppárt programjáról, tartja: dr Landauer Béla. A néppárt működéséről, tartja: Huszár Károly, a »Néppárt« szerkesztője. A néppárt és a többi pártok programjai, tartja: Essert János, plébános. Elnöki zárszó.

Államsegély gör. kath. papözvegyek részére. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a munkácségyházmegyei papözvegyek részére az 1907. évre 20.000 koronát utalt s egyben tudomására adta a főpásztornak, hogy e segélyt évről-évre ki fogják utalni és amennyiben lehetséges lesz, nagyobb összegben. Ezen államsegélyből minden papözvegy 160 koronát kap.

A horvát válság. Fővárosi tudósítónk jelenti: Az észéki Drau értesülése szerint a hivatalos lap legközelebbi száma hozni fogja Nikolics, Raics és Badaj osztályfőnököknek, valamint Turkovics Dragan, Kiepack, Vizeshty, Jurkovics dr és Radivojevic főispánoknak felmentését. Az eddigi főispánok közül csupán Georgeovics Tivadar és Kraljevics maradnak meg állásukban. Hír szerint Dedovics Gyuro volt horvát képviselő Modrus-Fiume megye főispánja lesz.

Brankovics patriarka halála.

Nagyvárad, július 31.

A felség részvéte.

Karlócáról jelenti: 6 Felsége ma a kabinetroda utján megleghangu táviratot küldött a püspöki szinodusnak és a kongresszusi választ-

coscade felé. — Egy férfi kísért a főutcán végig. Nemde mulatságos?

Mialatt beszélt, a szemé csillogott s boldog büszkeségtől sugárzott az arca.

Pedig a prefektusnének világéletében sem volt bűnös vágya, vagy gondolata. Rajongott az uráért, gyermekeinek háztartásának rabja volt és mégis, mégis diadalmasan mosolyogva beszélt a kalandjáról.

— Lám, ő is csak asszony, — szolt magában Lacossade s egy furfangos terv fogamzott meg agyában.

E naptól fogva e fiatal hivatalnok, a buzgalom mintaképe, aki csak főnöke elismerésére s dicséretére törekedett, állandóan kísérte a prefektusnét. Kísérte a novemberi délutánok ködös homályában, amikor az asszony látogatásokról tért haza, vagy bevásárlása után járt; követte őt óvatos távolságból, hogy meg ne ismerje és mégis tudja, érezze, hogy állhatatos kísérője nyomában jár.

Néha, az elhagyatottabb helyeken meggyorsítá lépteit, ilyenkor a prefektusnének nagyot dobbant a szive s boldogan, fiatalos fűrgeséggel menekült üldözője elől.

De az »üldöző« makacsul rohant utána, nem léhaságból, udvariasságból. Virág vagy cukorkák helyett ilyen ábrándszóval kedveskedett főnöke nevének.

És bár e kaland reá nézve üres, céltalan volt, mégis szórakoztatta, mert esténként a prefektusné bizalmasan hajolt hozzá:

— Kedves Lacossade ur, ma teljesen meggyőződtem arról, hogy titkos imádóm van.

Istenem! — mily bájosan mondta, milyen ártatlan kacérsággal. Az arcát biborpirosra festé

az öröm, mialatt lelkén átalezdült a megijjtó gondolat.

— Imádója van, asszonyom? — S ő mereszel.

— Ah, mi jut eszébe! Nagyon alázatos, csak messziről követ, mint a hű kis kutyája, — ennyi az egész.

— Szöke? Barna?

— Nem tudom. Még az alakját sem látam. Csak nem gondolja, hogy visszafordulok? Ő meg oly szerény, oly tartózkodó! Vagy husz lépésnyi távolságból követ a homályban. Tegnap egész a prefekturáig kísért. Bizonyosan csodálkozott, hogy itt lakom, mert fogalma sincs arról, hogy ki az ideálja. És milyen kintartó, milyen fáradhatatlan! Ma késő estig az ablakom alatt ábrándozott — szegény fiu.

Vajjon csakugyan sajnálta őt? Az asszonyok még szánalmukban is hamisak. Mert bár az igazlelkű prefektusné sajnálta »imádóját« feltételezett szenvedéseieért, de még jobban örült annak, hogy hideg novemberi estén, az ablaka alatt egy epedő szív sóhaja száll felé.

Lacossade minden érzelgős elfogultság nélkül fogadta a hamis szánalmat, melyre különben is érdemtelen volt.

Az udvariasságból kezdett játék minden nap bonyolultabbá vált. A titokzatos fátyolon keresztül — melybe a fiatal tisztviselő főnök-nője kedvéért burkolózott — a kisvárosi életet nem látta oly kietlen zordonnak, oly türethetetlen egyhangunak, mint ezelőtt.

S ezen ártatlan cselnek volt még egy más, nagyobb előnye is. Lassan-lassan a prefektusné rokonszenvét megnyerte az által, hogy esténként a kis szalonban bűségesen találgatta az érdekes

ismeretlen kilétét. A délutáni elvont, metafizikai szórakoztatás s az esti bizalmas csevegés alapján bizott pártfogásában, remélte, hogy nem kell sokáig e kis városban vesztegelnie. Mialatt a főnökne hűségesen beszámolt az imádó állhatatosságáról, fontos arccal, érdeklődést szinelve fáradozott előléptetésén.

Egy este azonban az igazságos véletlen leleplezte kétszínű játékát.

A prefektusné, mint rendesen, a főutcán haladt s Lacossade követte óvatos távolságból.

A tolakodás, vagy megszólítás kétségkívül vérig sértette volna az érelyes nőt, de e szerény, ismeretlen ifjura, aki csak távolról való látásával is beérte, nem haragudhatott meg. Sőt felélénkítette a gondolat, hogy epedő szerelmese közelében van.

Könnyed fiatalos járásával a legcsekélyebb félelem nélkül tordult be egy elhagyatottabb mellékutcába, ahol se lámpa, sem ember, csak ketten voltak és szövegségtársuk: az est-homály.

Egyik kapuszögletből hirtelen egy fekete kabátba burkolt alak ugrott a prefektusnéhez s mialatt néhány durva szót intézett hozzá, egyik kezéről hirtelen letépte karcsatját.

— Segítség! — kiáltott megrémülve az asszony.

Lacossade egy ugrással ott termett, a fekete kabátos alak eltűnt s a nő alétan hanyatlott megmentője karjaiba.

Egy hosszú kínos percig tartotta Lacossade karjai között a prefektusnét, aki behunyt szemmel a félelemtől s gyönyörtől izgatottan élte át újra a történeteket.

Tehát egy durva esemény sodorta hozzá

mánynak, melyben részvétét fejezi ki kedvelt híve az elhalt ősz patriarka felett.

Bogdanovics és Zuejanovics püspökök ma, Gruics püspök holnap érkeznek ide. Nikolics és Letics püspökök még a külföldön vannak.

A patriarka végrendelete.

A kongresszusi választmány ügyészenek kérésére ma az itteni járásbíróóság feltárt vett fel a patriarka hagyatékáról. A végrendelet felnyitásokor kitént, hogy az elhunyt főpap általános örökös: vé leányát, Maximovics Milánné eszéki lakost tette. A karlócai, zentai és kulai templomoknak évenkénti lelki misékre kisebb összegeket hagyományozott a megboldogult patriarka, karlócai két házat és több telkét pedig a szent Száva iskola-alapnak hagyta.

Zuejanovics püspök, aki a karlócai kongresszusi ülésen lemondott a kongresszusi választmányban elfoglalt állásáról, úgy látszik visszavonta lemondását, tekintve hogy holnapra egybehívta a kongresszusi választmányt.

A halál oka.

Most már egészen kétségtelen, hogy az elhunyt patriarka természetes halállal mult ki. Egyes lapoknak azon híreit, melyek szerint az ősz patriarka magát megmérgezte volna, általánosságban megbotrányozással fogadták mindenütt. Azok akik tudták az elhunyt egyháztejedelem lábujjáról, tendenciózus és rosszakaratu koholmánynak minősítik egyes lapoknak ily természetű híre. Ezek a hírek pusztán rosszakaratu ráfogások, melyeket a patriarka személye körül forgott legutóbbi eseményekre alapítottak hamisan.

A temetés.

az elhunyt patriarka temetése augusztus hó 4-én, vasárnap lesz nagy egyházi gyásznap. Holt tetemeit Karlócán az elhunyt által 6 évvel ezelőtt épített díszes sirkápolnában helyezik el örök nyugalomra.

imádottját; nem azért jött, hogy a kárhozatba rántsa, ellenkezőleg, hogy egy gonosztevő kezei közül szabadítsa meg. A kíváncsiságtól hajtva, dobogó szívvel nyitotta föl szemeit:

— Ön az! Ön? — bontakozott ki karjaiból hirtelen, megismerve Lacossadeot és családossal vegyes csodálkozás rezgett hangjában.

A fiatal ember bűnbánóan horgasztotta el tejét, e bonyolult helyzetben cserben hagyta találékonyasága, zavartan pirulva állott a prefektusné előtt. Végre hosszu csend után alázatos hangon kérdé.

— Megengedi, hogy haza kísérem, asszonyom?

— Köszönöm, nem szükséges.

Lacossade némán megemelte kalapját és ki-ki a maga útján haladt haza.

Egy álmatlan éjszaka után, amelyen a fiatal ember egyre azon töprengött, hogy leleplezése mily hatással volt a prefektusnéra, utóbbi-tól levél érkezett hozzá:

»Látogasson meg ma este, fontos ujságot közlök önnek.»

A kis szalonban, mely bizalmas csevegésük tanuja volt, — fogadta őt a főnökné.

— Ügyét lebonyolítottam. Kéréssemre a prefektus ur még tegnap este sürgönyözött a miniszteriumba, s egyúttal felhatalmazott, hogy tudassam önnek áthelyezését. Allomásá ezentúl: Simoges.

Lacossade nehezen palástolható örömmel rebegett köszönetet.

S valóban, az asszony komoly, de szívélyes szavaiból nem tudta meg, hogy hála, vagy harag vezérelte-e?

Már eddig is harminc küldöttség jelentette be részvételét a temetésen. Péter szerb király küldte az első részvétélátvitatot és intézkedett, hogy a metropolita temetésén az összes szerb templomokban harangozzanak. A zágrábi szerb egyházközség is képviselve lesz.

Ki lesz az adminisztrátor?

Már az elhunyt főpap koporsójánál felmerül az érdeklődés az adminisztrátor személye iránt. Minthogy az adminisztrátor kinevezése a magyar király felségjoga, az adminisztrátor kinevezését az elhunyt patriarka helyébe a magyar miniszterelnök részéről várják.

Elgázolta a vonat.

Mezőtelegdi tudósítónk borzalmas szerencsétlenségről ad hírt, mely az ottani hasuti pályaudvaron történt. A szerencsétlenségért nem felelős senkisé, mert az áldozatul esett ember önhibájából keletkezett a baj, mely halálát idézte elő.

Az esetről tudósításunk a következő.

Tegnap reggel több telkesdi munkás indult el Telkesdről Nagyváradra, hogy itt munkát keresnek, a munkások gyalog akarták megtenni az utat. Mezőtelegdig minden baj nélkül értek el, itt azonban nagy eső keletkezett, mely az ut tovább folytatását megakasztotta.

A munkások, hogy össze ne áztassák magukat a pályaudvaron álló vasuti kocsik alá bujtak. A munkásokat az őrszerevette s figyelmeztette őket, hogy oda nem szabad menni s fel is szólította őket, hogy azonnal hagyják el a kocsik alját.

A munkások ki is jöttek a kocsik alól, azonban az őrs eltávozása után azonnal vissza mentek. Mintegy fél órai ott tartózkodásuk után a vonat elindult. A munkások Argyelán Tógyer kivételével azonnal kimásztak a kocsik közül anélkül, hogy valami bajuk lett volna.

Argyelán Tógyer szintén észre vette a vonat indulását azonban félelmében meg se mert mozdulni, hanem a földre lapulva várta míg a vonat elmegy fölötte. Mintegy 10—15 kocsi robogott el a földön fekvő ember felett, mikor a szerencsétlen ember felnézett s látta, hogy a következő kocsinak tartály ládája van, melynek fenékeszkái csaknem a földet érik. A tartály láda alatt Argyelán nem fért volna el, mert az maga előtt taszitva morzsolta volna össze testét. Ettől való félelmében a szerencsétlen ember a robogó kocsik alól ki akart mászni.

A kocsik kerekéig el is jutott Argyelán, itt azonban nem tudott olyan helyzetbe jutni, hogy felsőtestével felemelkedhessen az összekötő kapcsokig, melyen keresztül talán menekülhetett volna. Kísérletet tett s egy robogó kocsi tengelyébe kapaszkodva akart felemelkedni, mikor az testét oly erősen rántotta meg, hogy a kerekék alá esett.

A vonat kerekéi az embert derékban vágta ketté s lábát iszonyatosan összemorzsolta. A szerencsétlenséget akkor vették már észre, mikor a vonat elrobogott. Ekkor találták meg borzalmasan megcsontkítva a szerencsétlen embert.

Az esetről azonnal értesítették az előljáróságot, mely kiszállott a helyszínére, hol ekkor még élve találták Argyelánt, ki még eszméle-

ténél is volt. A mentésre gondolni sem lehetett oly súlyos volt a sérülés. Argyelánt kihallgatták s ezután nemsokára meghalt.

A szerencsétlenség egyedül az áldozat gondatlanságából keletkezett s így nem terhel felelősség senkit. A hullát a mezőtelegdi hullaházba szállították, honnan ma fogják eltemetni.

Tartalékos képviselők.

Este jött a parancsolat, viola szín pecsét alatt, — hogy mind elviszik a legények elejét, a t. Ház fiataiságát. A képviselők nem emelték fel a létszámot, azt mondván, nincs arra semmi szükség, jött tehát a hadügy- és honvédelmi miniszteri rendelet, hogy a képviselő urak maguk szerepeljenek felemelt létszám gyanánt s győződjenek meg róla, milyen égető szükség a létszámemelés. Tessék katonáskodni.

Ennek pedig a fele sem tréfa. A képviselő urak azzal az édes gondolattal mentek neki a nyárnak, hogy pihenés után édes a nyugalom. A horváth obstrukció után pompás lesz a télienséget folytatni és gyűjteni az eszméket — az új obstrukció alatti hallgatáshoz. S most mindennek vége!

Még a hadnagy uraknak csak hagyjan. Azok kihúzzák a kardot, vezényelnek és ha összeszidja őket a kapitány, szolgálati uton tovább adják a szidást az őrmesternek, a ki megint folytatja a továbbítást a legénységhez. Jól étkeznek, nem sokat izzadnak, még egy kicsit parádézhatnak is. De mit csinálnak azok a honatyák, a kik közvitézésként mentik meg a hazát? A Mannlicher nem képviselőházi látcső s a legénységi szoba sem egy illatu a t. Ház női karzatával. Hát a bornyu, mikor forsrifotosan meg van pakkolva subickos kefével, töltényvel és vastag köpenyeggel! Annak már a gondolata is borzasztó. A képviselő ur ő nagysága menjen aztán az őrmester urhoz s gehorsamst kérje meg, alkalmazza az irodában famanikulásnak vagy szakácsnak... Mit szólnak hozzá a választók? Vagy masirozzon kettős rendekben, sokszoros porfelhő és illatár közepette... brr! mit szól hozzá honatyai or!

Jelentették tehát a képviselő urnak, hogy ők nem hívhatók be bakának, mert honatyák. Az ezred megint visszairt, hogy de bizony behívhatók a t. Ház szünete alatt s a hadseregnek roppant nagy szüksége van rájuk. Tessék csak bátran bevonulni.

Be is vonulnak. S majd megesik, hogy Vigyázz! helyett harsányan elkiáltja a hadnagy ur a sor előtt:

— Tisztelt Ház!

Rossz vezénylés. A kapitány dühösen összeszidja a hadnagy urat, aki ki is menti magát:

— Félreértelt szavaim helyreigazítása céljából kérek szót.

Fárasztó menetelés közben sokszor jól esnek a kijelentés:

— Tíz perc szünetet kérek!

S mily vigasztaló tudat lenne, egy-egy éjszakai gyakorlat előtt indítványt tenni:

— Szavazzunk! Névszerinti szavasást kérek!

Mindéz csak álom. A képviselő urnak végig kell csinálnia a hadi életét s a mi a legszomorúbb, itt még a német vezényszó miatt sem lehet — obstruálni.

UJDONSÁGOK.

* **Torontál a földadó reformjéért.** Torontál vármegye törvényhatósága legutóbb tartott közgyűlésén kimondotta, hogy feliratot intéz az országházhoz a jelenlegi földadó kivétel megváltoztatása tárgyában. A feliratban kéri a törvényhatóság az országházat, miszerint a jelenlegi földadó kivételt töröljék el s azt egy teljesen új felbecslés után vessék ki újra. E felirat támogatására megemlítik, hogy a mostani földadó kivétel nem felel meg sem a valóságnak sem pedig a viszonyoknak. E határozat, illetőleg felirat támogatására minden törvényhatóságot felkért Torontálmege.

* **A hanyag bizottsági tagok ellen.** Nagyvárad város közgyűlésén már sokszor elhangzottak a panaszok a miatt, hogy az egyes szakbizottságok tagjai nem látogatják a bizottság üléseit s ezáltal az egyes ügyek halasztást szenvednek. Különösen a jogügyi bizottság tagjai nagyon gyéren látogatják az üléseket s igen sokszor az elnökön és előadón kívül alig 1—2 tag jelenik meg. Debrecenben is hasonló állapotok vannak, de ott radikálisan igyekeznek segíteni a bajon. A debreceni tanács a napokban tárgyalta a jog- és pénzügyi bizottság javaslatát, amelyet a hanyag bizottsági tagok ellen hozott. E szerint minden bizottsági tagnak, aki 3 ülésről indokolatlanul elmarad, a bizottsági tagságát megszüntnek tekintik és helyét a legközelebbi közgyűlésen betöltik. — Nagyváradon is el kellene valami intézkedés ez irányban, hátha segítene a bajon.

* **Megjárta a felebbezésel.** A bérkocsisokkal sok baja van a hatóságnak. Ezek egy része ugyanis nem csak tulkövetelő a vitelbér fizetésénél, hanem durva, goromba és berugott állapotban épületes skandalmukat rögtönöz. Az egyik nagyváradai egyfogatu bérkocsis szintén ilyen erősen borközi állapotban volt, mikor egy nagyváradai uri ember a kocsiába ült. A vendég pár perc múlva vette észre, hogy a részeg kocsis majd felborítja a kocsit s ezért kiszállott. A bérkocsis azonban nem csak egy korona fuvarbért követelt, hanem huszáros stílusban gorombáskodott is. A rendőrkapitányi hivatal ezért 3 hónapra eltiltotta a fuvarozástól, amit felebbezés folytán a tanács is helybenhagyott. A bérkocsis azonban a miniszterhez apellált, de ezzel ám nagyon megjárta. A belügyminiszter ugyanis nem döntött a felebbezés ügyében, hanem azzal küldte vissza az iratokat Nagyvárad városához, hogy az illető bérkocsist elkövetett cselekményeért az eltiltáson kívül még a kihágásokról szóló büntető törvény 20. § a értelmében büntesse. Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a városi tanács tegnapi ülésében is 48 bérkocsis kihágási esetével foglalkozott s a legtöbbnél felemelte az I. fokban hozott büntetést.

* **Károlyi István gróf halála.** Nagykárolyból jelentik a Magyar Távirati Irodának: Károlyi István gróf ma délután fél 2 órakor hosszas betegség és a haldoklók szentségeinek felvétele után a nagykárolyi uradalmi kastélyában meghalt. A haldokló főúr ágyánál a sok rokon közül a halál bekövetkeztekor hitvese, gróf Károlyi Istvánné született Csekonics Margit grófnő volt jelen. Az elhunyt főúr halála országszerte mély részvételt kelt.

* **Bacillustelep a közvágóhidon.** Hogy Nagyváradon mily keveset adtak a közegészségügyi követelményekre, azt szomorúan illusztrálják a város belterületén levő rongy-

gyűjtő és borszáritó és nyersbőr telepek. Ezek miatt egész városrész fejlődése stagnál, megvan bénítva. Most ismét egy hasonló eset előtt állunk. Mayer és Müller budapesti vállalkozók csont és vérgyűjtő telepet szándékoznak Nagyváradon felállítani. Előbb Csillagvárosban akarták vállalatukkal a levegőt megtisztítani. Mivel azonban ott akadályokba ütközött a telep felállítása, most a *vágóhidon* akarják ezt a közegészség ellenes telepet létesíteni. A tisztifőorvos ez ellen, kötelességéből kifolyólag tiltakozott, mert veszélyesnek tartja, hogy a közvágóhid mellett, ahonnan a közönség legfőbb élelmi szükségletét: a húst kapja naponta, ilyen miázmákat terjesztő, bacillustelep létesítsenek. A torzsalkodás és bürokratikus rövidlátás azonban nem tartotta elégnak a legilletékesebb szakközveg véleményét, hanem az állatorvostól szerzett be véleményt, aki nemcsak megengedhetőnek, hanem legcélszerűtöbnek tartja, ha ezen csont- és vérgyűjtő telepet a közvágóhid mellett állítják fel. És Nagyvárad város tanácsa ezen fontos közegészségügyi kérdésben nem az illetékes szakközveg: a tisztifőorvos, hanem az állatorvos véleményét fogadta el s ennek alapján a telep felállítását engedélyezte. Tehát a városi tanács illetékesebbnek tartotta az állatorvos véleményét, mint a főorvosét. Ilyen körülmények mellett nincs mit hibáztatni az elődöket, mikor most is ilyen körültekintéssel kezelik a közegészségügyet.

* **A Kath Kör könyvtárának rendezése** most folyik. Bodnár János igazgatótanító, a kör új könyvtárosa végzi a rendezést nagy gondnal és szaktudással. Minthogy azonban a Kör tagjai az olvasásra régebben kivett könyveket mind be nem szolgáltatták, a derék könyvtáros minduntalan megakad a rendezés munkájában. Pedig a könyvtár rendezése miatt szükség van az összes könyvekre. A könyvtáros ennél fogva ezután is kéri a tagokat, hogy a könyveket sürgősen beadni sziveskedjenek mert megakadt munkájában. Minthogy a rendezett könyvtár a kör minden tagjának eminens érdeke, a könyvtáros felhívása bizonyára nem lesz eredménytelen.

* **Vasárnap délután nem árulnak szivart.** A trafikosok nagyon zokon vették annak idején, hogy vasárnap is nyitva kellett tartani üzleteiket. A kormány módosította is a dohány és szivar eladási idejét akként, hogy az izraeliták szombatán nem kötelesek trafikot árulni, vasárnap pedig a rendes záróra után az összes trafikosok beszüntethetik a dohánytermék eladását. Ezt az engedélyt azonban igen sokan nem vették igénybe: s vasárnap délután is árulták a dohányt és szivart. Ennek azonban véget vetett most a pénzügyminiszter. A kistőzsdékben csak vasárnap délelőtt 10 óráig árulhatnak dohányt és szivart, a kizárólagos dohányárusok pedig vasárnap délután 3 óráig tarthatják üzleteiket nyitva. Ezen időn túl csak a fürdő, üdülő és kiránduló helyeken és a vasuti pályaudvarokon lehet dohányt és szivart árulni. A miniszter a dohánytőzsdék számát is apasztani akarja, fokozatosan s így új tőzsdengedélyt csak a legkivételesebb esetekben adnak ki. A miniszter rendeletének a tőzsdék zárójára vonatkozó része a következő:

A nem kizárólagos dohányárusok vasárnapokon és Szent István napján a főüzletük nyitvatartására megszabott időn túl a dohánygyártmányok eladásával is szünetelni tartoznak. A kizárólagos dohányárusok vasárnapokon és Szent István napján délután 3 óráig kötelesek üzletüket nyitva tartani, azontul az üzletet bezárni és a dohányeladást beszüntetni tartoznak. A fürdő, üdülő- és kiránduló helyeken és a

vasuti pályaudvarokon lenálló rendes, valamint valamennyi korlátolt dohányárudára nézve az eladás jelenlegi módozatai továbbra is érvényben maradnak. A dohányárusok a nagyban-eladást hétköznapokon a székesfővárosban reggeli 8 órától déli 12 óráig, délután 2 órától esti 6 óráig, egyebütt reggel 8 órától esti 6 óráig tartoznak teljesíteni.

* **A minorita rendfőnök és a darabant.** Aradról táviratozzák a Magyar Távirati Irodának: Csák Cirjék, a minoritarend, rendfőnöke e hónap 22-én a plebánia-hivatalban, ahol Páris Gáborral, a Fejérváry-kormány abaujmegeyi helyettes alispánjával találkozott. Párist *haszáruló bitangnak* nevezte. Páris Gábor emiatt Csák Cirjék rendfőnök ellen az aradi büntetőbírósnágnál bűnvádi feljelentést tett.

* **A hadapródok tanulmányuton.** A nagyváradai honvéd-hadapródiskola végzett növendékei két csoportba osztva az éjjel és ma reggel indulnak hosszabb harcászati tanulmányutjukra. A tanulmányut Zágráb, Fiume és Ausztriának legszebb déli részére terjed ki. A részletes utitervet már közöltük. A leendő tiszthelyettesek augusztus hó 16-án érkeznek haza s aug. 18-án felelsküdnék tiszthelyetteseknek. Ez évben, mint értesülünk, nagyobb számmal lépnek át a közös hadseregbe a végzett növendékek.

* **Irodalmi estély a Püspök-fürdőben.** Kernács János, a Püspök-fürdő bérőlje minden tekintetben igyekszik, hogy előkelő vendégeinek minél változatosabb és kellemesebb szórakozást nyújtson. Ma, augusztus hó 1-én nagy műélvezetben lesz része a fürdő közönségének. R. Kovács Laura urnő, az országosan ismert recitatornő pompás irodalmi vig. estélyt rendez a gyógytcremben, amely felöleli, a hazai és külföldi remekírók legszebb műveit. A szavallatokon kívül remek énekszámok tartikják a gazdag műsort. A pompás estély 8 órakor kezdődik; ajánljuk az igazi műélvezetet kedvelő finomabb izlésű közönség figyelmébe.

* **Villamos baleset.** Tegnap reggel háromnegyed 8 órakor Boczonyi Sándor tulajdonát képező 22-es számú egyfogatu bérkocsit, amelyen Bakó István kocsis ült, a Kossuth-utcán a Biharmegyei takarékpénztár épülete előtt elütötte a 16-os számú villamos kocsit. Az összeütközés következtében a kocsit megrongálódott, az abba fogott ló pedig hátsó lapockáján és lábán oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy az állatorvos elrendelte annak lebunkozását. A villamos kocsit vezetője Vass József volt, aki ellen megindították az eljárást.

* **Az apácák becsülete.** A világ megváltását pózó gyalogsátánok és tudós önnagyságok szemében mindenkor nagy szálla az apáca, kinek kulturális, önfeláldozó munkáját becsülni nem is a legutolsó, néha elég jövedelmező foglalkozás. Jusson csak eszünkbe az az otromba cikk, mely annak idején egy néhai nagyváradai krajcáros ujság hasábjain megjelent városunk derék Orsolya-apácái ellen. Pedig az ő munkájuk a közjótékonyosság és nevelés terén annyira értékes, hogy a tárgyilagos gondolkozású másvallásuak is megbecsülnik. Szép példáját nyujja ennek a megbecsülésnek egy maap elhalt budapesti gazdag *zsidó* magánzó, Friedmann Lajos, aki hátrahagyott végrendeletében az apácák kolostorának, amelynek közelében lakott, 1000 k.-át hagyott. Ha Friedmann úgy lett volna meggyőződve az apácák működéséről, aminőknek őket galádul feltün-

tenni szeretik, bizonyára még keresztény léte sem hagyományoz nekik semmit, hogy azonban zsidó léte juttatott nekik vagyonából, az csupán annak lehet lényes bizonyosága, hogy Friedmana az apácák működéséről éppen ellenkező meggyőződést szerzett magának, mint a minőt a rozsakaratu rágalom róluk költeni szokott.

* **Békésmegye példája.** Békés vármegye legutóbbi törvényhatósági közgyűlésén minden tekintetben példás határozatot hozott. Egy indítvány kapcsán ugyanis kimondták, hogy miután a vásár- és ünnepnapok korcsmázás a szállóka legtöbb helyen, az alsóbb néposztály köréből eredő kihágásoknak és rendezetlenségnek s a nagyon is elterjedt alkoholizmus félelmetes pusztítást végez ezen a vidéken, az alispán a legközelebbi közgyűlésig készítsen szabályrendeletet a korcsmák vásár- és ünnepnapokon való zárva tartásáról. Azt hisszük, hogy Békésmegye kezdeményezése sikerrel fog járni és akkor csakhamar követőkre talál a többi törvényhatóságokban — csak Nagyváradon nem. Itt sok az érdekelt.

* **Megszűnt a bádogos-sztrájk.** A nagyváradai bádogos- és szerelő munkások mintegy két hét előtt sztrájkba léptek. Bérjavítást, kollektív szerződést és a bizalmiférfi rendszer elismerését kívánták memorandumukban, melyet a mesterek elé terjesztettek. E memorandumot a bádogos szakosztály elnöke Fey Rezső a nagyváradai építőiparosok szövetségének végrehajtó bizottsága elé terjesztette. A bádogos mesterek a bérjavítás elöl nem zártak el, mert a folyton emelkedő közdrágaság folytán a bérjavítási kérelmet indokoltnak találták. De nem akarták elfogadni a bizalmiférfi rendszert és a kollektív szerződést, hanem fel akarták állítani a munkaközvetítést és a megadott bérjavítással szemben a munkaminimum megállapítását követelték. Az ily alapon megindult tárgyalás az egyezkedő felek állhatatos magatartása miatt alig kecsegtetett eredményvel s egy hosszú bérharcra volt kilátás mely főleg a munkásokra lett volna végzetes, mert az építőiparosok már erős országos szövetsége mellett sehol az országban nem kaptak volna munkát, az a csekély anyagi segély pedig, amit a sztrájkalap nyújt a jobbára esalados munkásoknak a mai megélhetési viszonyok mellett kenyérre is kevés. Végre is *Rendes Vilmos* a nagyváradai építőiparosok szövetségének elnöke saját személyében vette át az egyezkedési tárgyalások vezetését. Az ő erélye, szakavatottsága és pártatlansága közeledést tudott létrehozni a felek között. A keddi esti egyezkedési tárgyaláson sikerült neki egy ideiglenes szerződést köttetni a felekkel, egy olyan szerződést, amelyet a felek egyenlő lelkesedéssel fogadtak el, mert a tárgyalás során elfoglalt álláspontjukat nem sérti. Ez egyezség folytán a munkások a tegnapi napon megkezdték a munkát, mindenki annál a mesternél, kinek műhelyét oda hagyta. Az ideiglenes szerződés két hétre szól, mely idő alatt bizonyára sikerülni fog a feleknek az állandó szerződést létrehozni. E munkabérharc elsimítása a nagyváradai építőiparosok szövetségének érdeme.

* **A hegyi lakók réme.** A dánosi rablógyilkosság annyira meglepő volt a nagyváradai hegyen lakó szőlőtulajdonosokat, hogy a nap mint nap után előforduló lopásokból s kamara feltörésekből arra következtek, hogy a Kolompár—Lakatos—Rostás familia valamelyik tagja üzi itt csak vakmerő játékaival, mely eddig azért nem volt rémes gyilkossággal kevert, mert a tettes nem találkozott a tett helyén emberrel. A félelem s a rémlátás ter-

mészetesen sokkal nagyobb volt mint amilyen tényleg lehetett volna egy ilyen cselekedet, azonban mégis mozgásba hozta a csendőrséget, reudőrséget, csöszöket és mindenkit, aki csak rablót akart fogni. A rendőrök csavargóknak, cigányoknak öltözve éjjelenként ott ólálkodtak a hegyek alján s vártak, a csendőrök nagymennyiségű heringet is készítettek az utra, amit talán a vállalatnál akartak felhasználni, de ők is vártak. A műkedvelő Kolompár fogók bezárt ajtóik mögött fogvacogva szorongatták a revolvert, melylyel biztosan lőttek volna, de mert nem volt alkalom, hát ők is csak vártak. És mindnyájan hiába vártak, pedig sokan be is költöztek a hegyről és idebent vártak. Az egész várakozó hadsereget alaposan lefőzte tegnap délelőtt *Vas János* rendőr, aki fényes nappal egyenruhában, sóshering és revolver nélkül a Nagypiac téren fogta el a rémet. A rém 19 éves nyúlzivű és ilyen természeti suhanc, mert a rendőr láttára futásnak eredt. A rendőr hosszas hajszá után lefűlelte s ekkor kiderült, hogy *Bende Ferencnek* hívják, 19 éves, toglalkozása: alkalmi és betörő tolvaj, rendes lakása tavasztól a télig minden őrizetlen bokor. A rendőrségen azonnal kihallgatták, hol előadta, hogy ő Moskovits Miksánál, Bárdos Imréné, Német Sándornál stb követett el betöréseket. A rettegett férfit különben elég jó családból való, mert a papája ez év tavaszán kapott két évi börtönt valami tette miatt. Az elfogott subancnál nagy csomó idegen ruhaneemt találtak, melyek mind lopottak voltak. A rém elfogatásának hírére a beköltözött lakók, mind kivonultak a hegyre, hogy folytassák megszavart üdüléseiket.

* **Tatarozzák a megyét?** Sajnos nem egészen, mert csak az alispán lovainak istállóját festik. A megyeháza más épületrészei, melyek már évek óta várnak tatarozásra úgy látszik beláthatatlan időkre el lesznek halasztva, mert hivatalos nyelven szólva nincs rá fedezet. Azonban talán a hivatalnokok egészsége is kívánja a sürgős tatarozási munkálatokat az épületben. Különösen az árvaszéki folyosón azok, melyeknek mását nem lehet találni sehol. Nyitott folyosók ezek melyeken addig fűtől a szél, amíg a háztartási alap akarja. Időszertű volna a jelenleg ott dolgozó munkálatokkal, legalább zárt folyosóvá alakítani azt a szellőfütyű színházat. A vármegyeház más épületrészeire legközelebb fogunk rátérni, melyekre úgy a mérnöki, mint különösen a közegészségügyi közegek figyelmét hívjuk fel.

* **A szubrett bosszúja.** Az Uj Hírek írja: A rákosszentmihályi vicinális vasutállomás közönségének a napokban tragikomikus látványban volt része. A déli órákban, amikor a fővárosból beérkezett a vonat, abból egy feltűnően elegáns hölgy szállott ki. Arcát fátyol borította. Kezében szép, divatos nyári napernyő volt. A nő izgatottan tekintgetett körül. Szemei egyszerre egy fehér tenniszruhájú fiatal színészen akadtak meg. A színész *Orbán Gyula* volt, egy ismert vidéki baritonista, aki, mint a későbbi fejleményekből kiderült, bizonyos erkölcsi obligó miatt huzamos idő óta kerülte a színésznőt, *Reviczky Rózsit*, a nagyváradai színház segédszubrettjét.

— Megcsiptelek végre gazember! — kiáltotta a nő a színészre s ezzel rárohant és szép fehér fodros napernyőjével ütlegelni kezdte a megijedt baritonistát.

— Hónapok óta kereslek. Bujkász ugy-e előlem. Nesze! Piff-puff. S az ütlegek úgy hullottak, akár csak a jégeső. A napernyő fodrai foszlányokra rongyolódtak s a színész futóra vette a dolgot. Az utasok nagy mulatságára. Kimenekült a Perronról s eszeveszett futással az erdő felé iramodott.

A nő utána. A hajszá a közönség szemeláttára egész addig tartott, amíg csak az üldöző és a menekülő a rákosszentmihályi kis erdő sűrűjében el nem tűntek.

Ugy halljuk, hogy a megfutamadott színész a bíróság elé állítja *Reviczky Rózsit*, akinek bizonyára fontos oka lehetett a színész megfenyítésére.

* **Öngyilkossági kísérlet.** Tegnapelőtt este 10 óra tájban *B. Nagy Sándorné* Francia-sor 49. szám alatti lakos öngyilkossági szándékból a nagyhídról a Körözsbe ugrott. Tettét az éppen arra járó *Bereczky Károly* városi villanszerelő vette észre, aki habozás nélkül utána vetette magát s a fuldoklót elérev, kimentette. — *B. Nagy Sándornét* a mentők be szállították a biharmegyei kórházba.

* **Koch J.** az »Európa« szabás főtálatója és egyedüli oktatója. A »Kereskedelmi Csarnok« nagy dísztermében augusztus hó 6-án d. u. 2 órakor nyílik meg egy női ruha angol s francia szabászati tanfolyam, hol alkalom lesz bárkinek is még egy 12 éves leánynak is 15 óra alatt a női ruha szabást tökéletesen elsajátítani. Az általam egész ujonnan főtálat Európában szabászati rendszerét minden hölgy a tanításhoz hozzá kapja. A tanításhoz kezdődik naponta délután 2 órától 5 óráig szombat és vasárnap kivételével. A tandíj személyenként 12 kor. melyből 2 kor. beiratkozáskor és a többi 10 kor. ha meggyőződött a szabásom célszerűségéről. Háznál tanítani a délelőtti órákban elfogadok személyenként 20 koronáért. Beiratkozni lehet a Kereskedelmi Csarnok dísztermében naponta d. u. 2 órától 5 óráig és a kezdetkor is.

Kiváló tisztelettel

Koch J.

IRODALOM.

A madarak védelme. Az utóbbi időben a kormány a különféle hatóságok és különösen az iskolák nagy gondot fordítanak arra, hogy a madarak kellő ápolásban részesüljenek. Ebből az egyaránt nemes és hasznos törekvésből kivette a részét a Szent-István-Társulat is, mikor a napokban kiadta népiratkáinak 248. számát, melyben a madarak védelmének fontosságáról oktatja ki a jó magyar népet. E füzetke míg egyrészt feltárja az oktan madárpusztítás káros következményeit, másfelől a madárvilág kedves jeleneivel szórakoztatja az olvasót, úgy, hogy aki e könyvecskét végigolvassa, az bizonyára szeretetbe és pártfogásába veszi az erdők és mezők hasznos és gyönyörűségét okozó szárnyas lakóit.

Megszerezhető a Szent-István-Társulat könyvkereskedésében Budapest, IV. Kecskeméti-utca 2. Ara 10 fillér, mely levélbélyegen is fizethető. Tömeges (5 koronán felüli) rendelésnél 40 százalék árengedmény.

TÁVIRATOK.

Az osztrák semmitőszék új elnöke.

Bécs, július 31. Ő felsége 25-én kelt legfelsőbb kéziratával kinevezte dr. Ruber Ignácot a legfelsőbb törvény- és semmitőszék másod-elnökét a legfelsőbb törvény- és semmitőszék elnökévé.

Az osztrák kabinet rekonstrukciója.

Budapest, július 31. Prágából jelentik: Beck báró osztrák miniszterelnök augusztus hó második felében ismét Ischlbe megy és kihallgatáson jelentkezik

a királynál. Az osztrák miniszterelnöknek ez az útja összefügg az osztrák kabinet újjászervezésével. Beck báró ugyanis azt reméli, hogy addigra rekonstruálhatja a kabinetet teljesen. A miniszterelnök törekvése odairányul, hogy minél több parlamenti politikust nyerjen meg kabinetje számára.

EGYESÜLETEK.

A 48-as népkör vál. gyűlése.

A Nagyváradi 48-as Népkör választmánya július hó 30-án kedden d. u. 6 órakor, dr Adorján Emil alelnök, elnöklelte alatt gyűlést tartott, amelyen a választmány tagjai nagyszámmal vettek részt. Elnök a gyűlés megnyitása után felkérte Kelen Béla jegyzőt a jegyzőkönyv vezetésére hitelesítésére pedig Csor János és Mokry János vál. tagokat. A jegyzőkönyv hitelesítése után Weisz Lajos pénztárnok terjesztette elő ezután a pénztár állapotáról szóló pénztári jelentését, mely tudomásul vétetett, majd Katona Mihály a táncvigalom rendezőbizottság volt jegyzője terjesztette elő a június 2-án tartott nyári táncvigalomról általa vezetett és dr Adorján Emil r. biz. elnök által hitelesített jegyzőkönyvét. E szerint a június 2-án tartott nyári táncvigalom bevétele volt: 350 kor. Kiadása 299 kor. 10 fillér, tisztajövedelme: 51 kor. és 10 fillér, mely a választmány által Becskay Lajos vál. tag hozzá szólása után tudomásul vétetett. Dr. Adorján Emil elnök, a kör új butorral való ellátásáról, illetve az e célra, annak fedezésére kibocsátott 5 koronás kész jegyekről tett jelentést, melyből konstatáltatott, hogy a jegyekből, melyekből évenként 20 darabot kisorsol és értékét visszafizeti a részjegy tulajdonosának a kör, igen kevesen jegyeztek. És ennek kapcsán indítványozta elnök, hogy a kör mindazon tagjai kértessenek meg e részjegyek jegyzése iránt, kik még eddig erre elő nem jegyeztek. A választmány több tagja az indítvány elfogadása után vállalkozott arra, hogy felolja keresni mindazon általa jól ismert és a kör iránt érdeklő körtagokat személyesen, Weisz Lajos vál. tag indítványa értelmében a kibocsátandó és azonnal át is váltható részjegyekkel. Több tárgy hiányában a gyűlés jóval 7 óra után ért véget.

A vaskóhi Kaszinó jubileuma.

A vaskóhi kaszinó ez évben érte meg negyedszázados fennállását. Ez alkalommal a kaszinó ujonnan épült helyiségébe költözködik, melynek megnyitását ez év aug. 20-án, Szent István napján, mulatságokkal egybekötött ünnepségekkel tartja meg. Ez ünnepségekre a kaszinó választmánya most bocsátotta ki a meghívókat. Az ünnepség műsora a következő:

Délelőtt fél 12 órakor istentisztelet a kath. templomban. 11 órakor diszközygyűlés a Kaszinó saját helyiségében. Délután 1 órakor bankett a községi nagyvendéglőben. (Egy teríték 3 korona.) Délután 3 órától esteli 8-ig versenydíjtekészés és tenniszjáték. Este fél 9 órakor táncestély a községi nagyvendéglőben. (Beléptijegy személyenként 2 korona.)

A bankettre és a táncestélyre a jegyek előre megválthatók Miklóssy József és Stern Gyula urak piactéri kereskedéseiben. Felülfizetéseket, tekintettel az építkezéssel felmerült nagymérvű kiadásokra, köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a kaszinó. A jótékony célra szánt felülfizetések a kaszinó elnökének címére küldendők.

Igazságszolgáltatás.

Tisztviselők mozgalma. A szolnoki járásbíró és ügyészség kezelőbiztszjai helyzetük javítására mozgalmat indítottak és kívánságaikat körlevélben összes kartársaikkal közölték együttes eljárás céljából. Fizetésük javításán kívül egyéb kívánságaikat a következő három pontban foglalták össze:

1. Hogy minden igazságügyi irnok 10 év kifogástalan szolgálat után irodatisztté léptetessék elő. 2. Hogy a segédkönyvvezetők a X. fizetési fokozatba soroztassanak és hogy ez az állás vagy továbbra is hagyassék meg, vagy szüntetessék meg s léptessék elő őket telekkönyvvezetők, de az a rendszer, hogy a telekkönyvvezetői és a segédtelekkönyvvezetői állások helyére irnoki állások rendszeresítetnek, feltétlenül megszüntetendő. 3. Minden igazságügyi díjnok 3 évi kifogástalan szolgálat után kinevezendő, ki nem nevezhetés esen 4 korona napidíjjal díjazandó.

A dánosi vérfürdő. A dánosi vérfürdő elkövetésével vádolt cigányok dolgában, ma nem lesznek semmiféle kihallgatások. Tegnap a vizsgálóbíró mind a tizenegy cigányt kihallgatta s kihirdette előttük a végzést, hogy előzetes letartóztatásba helyezi valamennyit. A legközelebbi napokban a tanukihallgatások kerülnek sorra. Beidézik mindazokat, akiknek csak a cigányoknál talált bűnjelkeket felmutatni lehet s ezeknek vallomását jegyzőkönyvbe veszik. A csendőrök Dános környékén még mindig nyomoznak. Házról-házra járnak a csendőrök s mindenkit kikérdeznek. A nyomozást Navratil és Pelle őrmesterek vezetik.

REGÉNYCSARNOK.

Egy párhaj története.

Irta: Lukács Géza.

(Vége.)

A doktor éppen akkor csoszogott be sántikálva, mikor nyomtatékul a halálfejes pálinkát kezeltem, abból még egy kupicát a háziur egészségére és ilju barátságunkra felhajtva, a mulattatásomra kieszelt programért köszönetet mondva arra kértem, hogy legközelebb nekem legyen szerencsém s hasonló jókkal fogok szolgálni, erre szívélyes bucsut vettem a mihez ő a lehető legsavanyubb arcof vágta, de a szánomhoz már nem kísért ki.

Vágtam hát én is — és pedig magamat a sokáig nélkülözött bundámba, azután a szánba és vigan repültem Hajnok felé a pajtásokhoz. Mikor a nagyvendéglő elé értem, vigan szólt a muzsika és sejtettem, hogy most a béke poharát isszák. Benyitok az étterembe, hátt ott járja a csárdást a vendéglős leányaival három szál cigány mellett a szerelem két áldozata, az egyik kilónyi vattába pólyázott koponyával, a másik, a nyakán lógó sebesült karjával s ugyancsak meglátszott rajtuk, hogy a vérvesztésüket erősen pótolták már vörös borral.

Mindkét barátom azzal fogadott, hogy nincs szebb virág a rózsánál, leányok közt a barnánál. Ahó mondám, tehát már a szőke konty nem kell, bizony kár is volt érte egymás bőrét kilyuggatnotok, úgy is tudtam, hogy ez lesz a vége.

De gyönyörű két barna teremtés is volt a nagyvendéglő szülőltje és hozományuk sem volt csupán az a mi rajtuk ringott, hanem annyira hasonlítottak egymáshoz, mint egyik ideálisan tojott friss kokinkinai tojás a másikhoz, még csak a hagyományos, megkülönböz-

tető anyajegy sem volt látható egyiken sem. Hogy ezen ismertető jel nem fordult-e elő mégis testük valamely másik tájkán, azt nem sikerült felfedeznem. Figyelmeztettem is két barátomat, hogy majd ha bekövetkezik köztük a sógorsági viszony, akkor vigyázzanak, hogy valahogy elne cserélődjenek a menyecskék, nehogy egy kibogozhatatlan családi viszony álljon elő.

Most már csak az a hozzáfűzni valóm van, hogy a szőke szirén, két barátom hűtlenségét nem vette valami nagyon zokon, de velem szemben ő sem volt állhatatos, mert lelépett a várakozás álláspontjáról. Azt mondván, hogy nekem ugy sem jön meg soha sem az eszem, és térjhez ment egy öreg, de vagyonos és előkelő idegenhez. Én azonban hű maradtam és beállottam hozzájuk házi barátnak s ezen viszonyban beállott a legideálisabb harmónia, mindegyik fél igényei kielégítést nyertek, mert az előkelő férj e házasságot nem annyira a sziv, mint inkább a gyomor szempontjából fogta fel, tökéletes innyenc volt és feleségét bőven látta el, — de csak koszt és gombostű-pénzzel.

Ennek reám nézve egyebek közt az a rendkívül előnyös oldala volt, hogy minden nap kitűnően vacsoráltam, az ebédeket azonban nem fogadtam el, mert a tiszti menázsiban a bajtársiasság oltárára is kellett áldoznom, kötelessége lévén a hadnagyoknak, hogy a különféle szárnyasak nyakát, hátát és fejét ök fogyasszák el, mert a melleket és combokat a törzstiszt urak és a kapitányok élvezik, sajnos a fizetésnél azonban a teljes egyenlőség elve érvényesül.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, július 31.

Osztrák hitelrészvény	— — —	651 50
Magyar hitelrészvény	— — —	750 25
Leszámitoló bank	— — —	492 —
Rimamurányi	— — —	54 25
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	660 25
Közuti vasut	— — —	542 75
Városi villamos vasut	— — —	287 —

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, július 31.

Buza okt.	50 kilogrammonként	10.66
Rozs okt.	— — —	9.10
Zab okt.	— — —	8.10
Tengeri májusra	— — —	6.15
Tengeri jul.	— — —	8.31

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 július 31-én.		
Magyar aranyjáradék 4%	— — —	111.20
Magyar koronajáradék 4%	— — —	93.20
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	— — —	82.30
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	— — —	93. —
Horvát-szlavon földterhermentelési kötvény	— — —	95.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	— — —	180. —
Tisza szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	144. —
Osztrák járadék papírban	— — —	97.25
Osztrák járadék ezüstben	— — —	98.25
Osztrák járadék aranyban	— — —	116. —
Osztrák korona járadék	— — —	97.25
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	150. —
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	18.15
Magyar hitelbank részvény	— — —	750.25
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	652. —
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	660. —
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	19.12
Német birodalmi márka	— — —	117.77

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCSKIOS GYULA.

MEGJELENT
az első kötet 500 szöveg-
képpel és 60, részben
színes műmelléklettel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

cimű kötet a magyar közön-
ség minden rétegének érdeklő-
désére számíthat. Nem tudá-
kos szakmunka, hanem élvez-
zetes, könnyed olvasmány.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ-BÓL,

melyről olvasóinknak már több ízben hírt adtunk, most jelent meg az első kötet. A kötet címe:

A TECHNIKA VIVMÁNYAI

AZ UTOLSÓ SZÁZ ÉVBEN.

SZERKESZTIK: HOLLÓS JÓZSEF ÉS PFEIFER IGNÁC.

Ez a kötet úgy külső megjelenésével, mint tartalmával, stílusának irodalmi, könnyed hangjával egyaránt megfelel mindazoknak a várakozásoknak, melyeket a kiadótársulat a magyar közönségben a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-ról szóló ismertetéseivel felkeltett.

A könyvet szakemberek írták, de oly könnyen érthető hangon, mintha szabad előadást tartanának a társadalom minden köreiből összesereglett hallgatók előtt, kiknek figyelmét lebilincselik tárgyuk érdekességével, előadásuk könnyedségével és a szemléltetés gazdag eszközeivel.

A TECHNIKA VIVMÁNYAI című munka a magyar társadalom minden rétegének szól. A **gazdát** rávezeti a rendelkezésre álló és még kihasználatlan természeti erők célszerű kihasználására. Szakszerű tájékoztatást nyújt a gazdasági gépekről és külön nagy fejezetben ismerteti a gazdasági termékek ipari feldolgozását.

A magyar kereskedő szeme előtt ennek a könyvnek az olvasása számos iparág kereskedelmi kihasználásának perspektíváját nyitja meg, különösen a fiatalabb generációnak meg kell ismerkedni ezzel a munkával, mely megismerteti a bányászat, kohászat, faipar, szövőipar, kémiai nagyipar stb. stb. hatalmas, milliárdnyi értékű vagyont termelő haladásával. A tanügy munkásai a **MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRÁ**-nak első kötetében

gondolkodásuk és ismereteik gazdagítására kiváló munkát nyernek. A nagyközönség leg-
szélesebb rétegeit, valamint a megfelelő szak-
mákban működőket pedig közelről érdekli
a közlekedés eszközeiről, a hadászati tech-
nikáról, az elektromosság-ról, távirás-ról
stb. szóló fejezetek.

A legújabb problémák: radioaktivitás,
drótnélküli távirás, repülőgép stb. e könyv
olvasása útján eleven fogalmakká válnak az
olvasó előtt.

**A „Műveltség Könyvtára“-nak
ára kötetenkint.... 24 korona.**

Megrendelhető

havi részletfizetésre is

Sebő Imre

könyv- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

A Technika Vivmányai

című kötet fejezetei és a szer-
zők nevei:

- Energia: Schimanek Emil.
- Bányászat: Litschauer Lajos.
- Kohászat: Gálócsy Árpád.
- A fémek megmunkálása: Kandó Gyula.
- Motorok és emelőgépek: Kármán Tódor.
- A közlekedés eszközei: Gondos Viktor.
- Pósta: H. Hennyey Vilmos.
- A fény a tudomány szolgálatában: Karvázy Zsigmond.
- A sokszorosító ipar: Kún Sámuel.
- A technika a hadviselés szolgálatában: M. Müller Hugó.
- Faipar: Gaul Károly.
- Szövő- és fonóipar: Maly Ferenc.
- Papírgyártás: Jalsoviczky Géza.
- A kémia vivmányai: Pfeifer Ignác.
- Gazdasági gépek: V. Markhó Jenő.
- Gazdasági termékek ipari feldolgozása: Kosutány Tamás.
- Elektromosság: K. Lipthay Károly.
- Telegrafia és telefonía: Hollós József.
- Zárószó: Méray-Horváth Károly.

**A MŰVELTSÉG
KÖNYVTÁRÁ-NAK**

első sorozata a következő
könyvekből fog állani:

- I. A Technika Vivmányai
- II. Az Ember
- III. A Világagyetem
- IV. A Föld
- V. Az Élők Világa
- VI. A Társadalom

A második sorozat, hat
kötetben, tartalmazni
fogja a történelmi, iro-
dalmi és művészeti
ismereteket és az első
sorozat teljes befejezése
után fog megjelenni.

Papi ruhák.

Mint néhai Lobotka István hirneves volt papi szabónak tanítványa és hosszú ideig segédje bátorodom a nagyságos- és főtisztelendő papság becses figyelmét Kisfürdő-u. 17. sz. alatti saját házámban megnyitott szabó üzletre felhívni, ahol mindennemű papi ruháknak színtartó, erős, jó szövetből való elkészítését jutányos árban vállalom, s miután a szabást egy budapesti szabásztanártól tökéletesen elsajátítottam azoknak szakszerű előállításáról alkalma lesz minden megrendelőnek meggyőződni. — Vidéki megrendeléshez elég egy minta reverenda beküldése is; kívánatra azonban a helyszínre személyesen is kiutazom.

Becsés pártfogást kér:

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi és polgári-szabó.

Nagyvárad, Fürdő utca 17. szám.

40

A jövő tanévre szükséglendő tankönyvek

valamint mindennemű tan- és írószerek a legjutányosabb árban

kaphatók: 180 1—0

a Szent László-nyomdában

N.-Várad, Szilágyi Dezső-u. 3. sz.

Uj üzlet! Uj üzlet!

Lukács Nándor butor-raktára

műasztalos-, kárpitos- és díszítő műhelye
Nagyvárad, Fő utca 8. sz. Széchenyi szállodával szemben.

Állandó raktár: háló, ebédlő
uri szoba és
szalon berendezések, mindennemű modern styl
szerint. Vas, réz és hajlított fa butorok reudki-
vül nagy választékban. 20

Pontos kiszolgálás. Olcsó árak

Kívánatra rajzok és költségvetések ingyen.

Brünn-königsfeldi gépgyár

ajánlja kitűnő szerkezetű benzin- és petróleum motorait, kis ipar, takarmánykamara viztelepek, stb. részére 2—30 lóerőig, benzin lokomobilokat és benzin-lokomobilos cséplőkészleteket, legolcsóbb üzemű szívó gázmotorok.

Kerületi képviselő: **Hinsenkamp Ernő, NAGYVÁRAD.**

Szent János-utca 12. sz.

146

Arjegyzék ingyen és bérmentve. Elsőrangú gyártmány!

Hirdetmény.

Óvadékkal rendelkező
pénzbeszedő

felvétetik.
Ajánlatok alulírott pénz-
intézetnél nyújtandók be.

Magyar Bank Részv.
Társaság.

147

Aláírási felhívás.

a Magyar Takarékszövetkezet első évtársulatába való belépésre.

Az évtársulat kezdődik 1907. évi július hó 1-én és tart 1910. évi június hó 30-ik napjáig. Mibelyt 1000 üzletrész jegyezve lesz, az évtársulat megalakul.

A szövetkezet célja: több apróbb betétek útján való takarékosagra buzdítani, a tagok esetleges hiteligenyit a legjutányosabban kielégíteni és az igénybe vett hitel visszafizetésére könnyű módot nyújtani.

A szövetkezet tagja lehet bárki, aki magát arra kötelezi, hogy a szövetkezet pénztárába három éven át hetenkint legalább 20 fillért befizet. A szövetkezet tagja a teljesített befizetések négyötöd részét minden kezes nélkül bármikor kölcsön veheti.

Egy üzletrész **hetenkint 20 fillér** befizetésére kötelez. Az aláírás alkalmával az első heti részlet és minden üzletrész után 5 fillér üzleti költség fizetendő be.

A Magyar Takarékszövetkezet tagjai kényelmére azt az újítást hozza be, hogy a befizetések eszközlése céljából nem kell az intézet helyiségébe hétről-hétre feljönniök, am tetemes idővesztéssel jár, mert a szövetkezet (óvadék mellett alkalmazott) pénzbeszedője minden héten felkeresi a tagokat lakásukon, hogy a heti befizetés összegét átvegye s azt az alapszabályokban előírt módon nyugtázza.

Nagyváradon, 1907. évi június 1. napján.

A Magyar Takarékszövetkezet
alaptói.

A szövetkezet a **MAGYAR BANK** r. t. helyiségében székel (Fő-utca, Bazár-épület.)

Központi Takarékpénztár Nagyváradon.

Alaptőke 1,000,000 korona.

Telefon szám 443.

Felhívás!

Az 1907. évi június 2-án tartott rendkívüli közgyűlésünk 5000 drb 200 kor. névértékű új részvény kibocsátása által intézetünk alaptőkéjének két millió koronára leendő felemelését harározta el.

Ezen új 5000 drb részvény átvételére a régi részvényesek **elővételi joggal bírnak** olyformán, hogy minden régi részvényre egy új részvény a megállapított 212 korona árban részükre fentartatik. E vételárban a kiállítási díj és illeték már bennfoglaltatik.

Az új részvények vételára után a folyó 1907. évi július 1-től a befizetés napjáig 6% os kamattal fizetendő, ennek ellenében az új részvények az üzleteredményben 1907. év július 1-től kezdve részesednek. A július 1-ig történő befizetések után a takarékpénztár 5% kamatot térít meg.

Ezen közgyűlési határozat folytán felhívjuk t. részvényeseinket, hogy az új részvényekre elővételi jogukat bezárólag f. évi **július 15-ig** gyakorolni s ugyanakkor a régi részvényeket az elővételi jog gyakorlására vonatkozó lebélyegzés végett pénztárunknál bemutatni sziveskedjenek.

A befizetések 1907. november 1-ig tetszs szerinti részletekben teljesíthetők azonban az elővételi jog gyakorlásánál részvényenkint 52 korona fizetendő.

A befizetések előzetes igazolványok adatként ki. Ezen ideiglenes igazolványok névre szóló részvényekre és ezzel kapcsolatosan a 200 K. n. é. részvényeknek 400 K. n. é. részvényekre való kicserélésére vonatkozólag újabb felhívást fogunk annak idején közzétenni.

Az új részvények befizetésére vonatkozólag érvényben maradnak alapszabályaink 10. §-ának a késedelmes befizetőkre vonatkozó intézkedése!

Nagyvárad, 1907. június 3.

Központi Takarékpénztár
Részvénytársaság Igazgatósága.

107